

11.9.2019

Kehitysvammalaki ja nykyinen vammaispalvelulaki edelleen voimassa

Kehitysvammaisten Tukiliitto ja Kehitysvammaliitto haluavat muistuttaa siitä, että kehitysvammaisten ihmisten ja heidän perheidensä on saatava tarvitsemansa yksilölliset palvelut voimassa olevan lainsäädännön nojalla. Olemme saaneet yhteydenottoja siitä, että kunnissa on asiasta jonkin verran epäselvyyttä.

Kehitysvammalain nojalla myönnettäviä palveluita ei voi evätä henkilöltä sillä perusteella, että hänellä ei ole kehitysvammadiagnoosia. Tällaista edellytystä laissa ei ole. Myös oikeuskäytännössä on selkeästi vahvistettu se, että oikeus erityishuoltoon ei edellytä kehitysvammadiagnoosia, vaan riittää, että henkilön kehitys tai henkinen toiminta on synnynnäisestä tai kehitysiässä saadusta vammasta tai sairaudesta johtuen estynyt tai häiriintynyt, ja hän tämän johdosta tarvitsee erityishuollon palveluita.

Asiakkaalle edullisinta lakia sovellettava

Vammaispalvelulaki on säädetty ensisijaiseksi vammaisten henkilöiden erityispalveluita koskeväksi laiksi, mutta myös kehitysvammalaki on yhä voimassa. Se tulee käytännössä laajasti sovellettavaksi järjestettäessä kehitysvammaisten henkilöiden palveluita ennen muuta sen vuoksi, että sen soveltaminen on joidenkin palveluiden osalta asiakkaalle edullisempaa. Asiakas saa sen perusteella esimerkiksi maksutta tarvitsemansa kuljetukset erityishuollon palveluihin.

Sosiaalihuoltolaki on sosiaalihuollon palveluihin ensisijaisesti sovellettava yleislaki. Viranhaltijan on aina kuitenkin sovellettava asiakkaalle edullisinta lakia. Koska sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut ovat usein maksullisia ja harkinnanvaraisia, käytännössä vammaisten henkilöiden palvelut järjestetään yhä pitkälti vammaispalvelulain ja kehitysvammalain nojalla.

Sosiaalihuoltolain periaatteita ja menettelytapoja koskevia säännöksiä on silti sovellettava myös vammaisten henkilöiden palveluita järjestettäessä. Tällaisia ovat esimerkiksi omatyöntekijää, asiakkaan ja lapsen etua sekä erityisen tuen tarpeessa olevia asiakkaita koskevat säännökset. Myös sosiaalihuollon asiakaslaki asiakkaan asemaa turvaavine säännöksineen on edelleen voimassa.

YK:n vammaissopimusta sovellettava kaikilla hallinnon tasoilla

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus sekä sen yksilövalituksia koskeva lisäpöytäkirja ovat Suomessa lain tasoisina voimassa. Sopimusta voi ja tulee soveltaa suoraan kaikilla hallinnon tasoilla sekä tuomioistuimissa. Sen lähes koko elämän kirjon kattaviin artikloihin voi vedota vaikkapa perusteltaessa tietyn palvelun myöntämistä ja sen toivottua järjestämistapaa.

Uutta vammaislainsäädäntöä valmisteltiin edellisellä hallituskaudella. Työ jäi kuitenkin kesken, koska eduskunta ei ehtinyt käsitellä sote-lainsäädäntöön kytkettyä vammaispalvelulakia. Toivottavaa on, että tulevalle hallituskaudella asia etenee mahdollisimman pian. Uuden lain voimaantuloon asti noudatetaan kuitenkin olemassa olevaa lainsäädäntöä asiakkaan etu ja yksilöllinen tarve keskiössä.

Kehitysvammaisten Tukiliitto

Kehitysvammaliitto

Lisätietoja asiasta antavat:

Kehitysvammaisten Tukiliitto

Lakimies Tanja Salisma 050 316 0663 tanja.salisma@tukiliitto.fi

Vaikuttamistoiminnan päällikkö Jutta Keski-Korhonen 050 377 5040 jutta.keski-korhonen@tukiliitto.fi

Kehitysvammaliitto

Kansalaisuusyksikön johtaja Susanna Hintsala, 040-7416179, susanna.hintsala@kvl.fi

Toiminnanjohtaja Marianna Ohtonen, 040 8378340, marianna.ohtonen@kvl.fi